

sarjaksi yhdistävää sidettä eri sisatojen kuluessa pala palalta kohtien välillä. Nyt käynnissä olevat suuret yhteiskunnalliset mullistukset yllättävät heidät arvaamattomalla tulollaan. Etujensa tavotellussa eivät vallanpitäjät ole nähneet, mitkä seuraukset ovat tulossa ja heitä seurannut kansa on nyt sääliävässä tilassa, tietämättömyytensä tähden.

Historian materiaalista kehitys opettaa, että yhteiskunnallinen vallankumous seuraa matemaattisella varmuudella jokaista yhteiskunnallista talousjärjestelmää, sen saavutettua kuitumistasiansa. Siitä meillä on selvänä esimerkkinä Euroopassa alkaneet suuret valtiolliset ja taloudelliset mullistukset. Suuret ja pienet tyrannit kukistuvat kuin lehdet syysmyrskyssä. Kansojen elinehtojen omistajat ja määräjät kauhistuvat ja hämmästyvät oman kykenemättömän johtonsa tuloksia. Taistelu lopullisesta ratkaisusta saattaa olla katkera ja kestää kauan, mutta sen onnellisesta päättymisestä ei ole epäilystä. Kansojen vapaus, taloudellisen tasa-arvon pohjalta, on voitettava.

Meillä on nyt jo oikeus ja täysi syy kysyä niiltä, jotka joko etujensa puolesta tai surkeasta tietämättömyydestä kannattavat vanhan järjestelmän jatkamista, että kuka on syyllinen siihen tilanteeseen, johon Europan kansat on syösty?

Onko se sosialidemokratian, kansan pohjakerrosten valistamis-, järjestämis- ja oikeuksiinsa kohottamistyö, joka sai aikaan sekasorron, valtiollisen, taloudellisen ja siveellisen rappion niin Suomessa kuin toisissakin Europan maissa? — Eikö Europan ole raunioina sentähden, että vallasta hulluiksi juopuneet itsevaltiaat, kapitalistien rajattoman riistohalun yllyttämänä, kansallis-suuryliherrouden takamiseksi alkoivat mailmansodan, tarkoituksella lyödä samalla kertaa nousevan koston — työväenluokan voiman? Vastustajamme ja parjaajamme voisivat vastata tähän ja sitte pysyä ainaisesti vaiit!

Vanha mailmanjärjestelmä on näyttänyt mihi se parhaimpansa tehden kykenee: hävittämään kaikki, ja sen yritykset vieläkin johtavat mailmaa, päättyvät samanlaiseen tulokseen — hävitykseen. Suomen porvaristo on antanut kamalan esimerkin mailman työvälle. Se koitti rakentaa järjestystä ja vakiinnuttaa lakia, toimittamalla hävitystä kymmenkertaisella raivolla ja julmuudella. Me myönämme, että Suomessa vallitsi anarkia, mutta se oli porvariston hillitöntä riisto-anarkiaa, josta johtui työväen yritys saattaa aikaan järjestys ja lopettaa kansan tahallisesti aijottu nälkään näynnäminen. Samanlainen on tilanne itä- ja keski-Europan maissa; anarkia ei ole johtunut työväen valtaannousuyrityksestä, vaan kapitalistinen vallanpito on siihen johtanut, ja työväki koettaa tästä hirveästä kaaksesta pelastaa kansan ja saattaa sille ne oikeudet, jotka siltä on vuo-

sisatojen kuluessa pala palalta riistetty.

Vanha mailma — porvariston valta — on paljastanut itsensä, eikä voi se peittää viheliäisyytensä "fiikunan" lehdellä. Uusi mailma, joka takaa taloudellisen ja yhteiskunnallisen tasa-arvon kaikille, on nousemassa. Työväki, jonka voimasta rakentuu kaikki, liikkuu kaikki mihi se koskee, sen voima on kasvava niin suureksi, että se kykenee myös hallitsemaan sen mailman, jota se joka päivä luo. Nyt me seuraamme mailman köyhälistön taistelua entistä innokkaammin, otamme osaa siihen valistuksen työllä. Luottokaamme horjumattomasti köyhälistön voittoon. Vanha mailma on siirtymässä entisyyteen, uutta, oikeuden, tasa-arvon ja vapauden mailmaa luodaan

Alfred Ruis.

ANNA A. MALEYN MUISTOLLE.

(Jatkoo ensimmäiseltä sivulta)

Anna Maley oli nainen — suorittaen tämän vaikean tehtävän ja samalla kärsien niitä järjettömiä rajoituksia, joita sälytetään naiselle vain hänen sukupuolensa takia — voimme liioittelematta sanoa, että hän oli sankaritar.

On ainoastaan yksi muu henkilö, joka ansaitsee yhtä paljon tunnustusta kuin esi-organiseraaja.

Se on joukostaan erillään oleva toveri, joka yksinään ylläpitää viiriämme vihamielisessä yhteiskunnassa — pitää sitä yllä kunnes hän onnistuu saamaan toisia sen luo vääjäämättömyydellään. Kaikki kunnia hänelle! On helppo työskennellä toisten kanssa. Työskennellä yksinään, ympärillään olevan väestön narriksi leimaamana, se on ankara luonteen ja rohkeuden koetus.

Sosialistinen liike on suuressa kiittollisuuden velassa esitaistelijoilleen — ei ainoastaan organiseraajille, vaan muillekin esitoimitsijoilleen. Sen velan me voimme maksaa ainoastaan siten, että olemme yhtä uskollisia ja alttiita aatteellemme itsekin.

Jos Anna Maley voisi puhua, kehottaisi hän meitä enemmän uhrautumaan suuren asianne hyväksi. Hän antoi elämänsä sille. Kaikessa hänen toimintansa oli hän järjestäjänä, luonnoitsijana, toimittajana, opettajattarena, kirjailijattarena tai johtajana, oli käytännöllistä, tervejärkistä, korkeimpien ihanteiden innoittamaa tehokkuutta. Hänellä oli todellinen sosialistinen henki. Enempää on mahdollon sanoa kenestäkään naisesta tai miehestä — John M. Work.

PAKOLAINEN.

(Jatkoo sivulta kuusitoista)

vat olla seuraavana päivänä täällä. Nyt, kun he nukkuvat siellä yötuntaan on meillä tilaisuus pelastua. Äitini alkoi heti kiireesti pukea nukkuvia lapsiaan ja sillä aikaa vanhempi veljeni yhdessä naapurin kanssa valjasti hevosia; mukaan otettiin mi-

Nyt se UUSI kauan odotettu KEITTOKIRJA on vihdoinkin valmistunut!

Kuten tiedämme, sosialististen lunastusyhdistötemme kustannuksella ei ole ilmestynyt yhtään keittokirjaa, lukuunottamatta pientä Työmiehen kustantamaa kasvikkeita. Ainoa tällainen oloihin ja suomalaisia varten sovellettu keittokirja on ollut Miina Wallin toimittama ja kustantama. Sitä on myyty tuhansia kappaleita omien kustannusyhdistötemmekin välityksellä ja kaikkiaan on sitä myyty huomattavasti enemmän kuin oli ollut suotavaa, mutta paremman puolesta on sitä myyty ja käytetty. Raivajan tuloita ryhdyttiin puolestaan saada itse kustannettua kunnollinen keittokirja. Samoin aikoihin oli samanlainen puuha tekeillä New Yorkin suomalaisen Naisten Osuskodilla. Asiasta neuvoteltua päätettiin yhdistää nämä kaksi yritystä. Naisten osuskoti myi käsikirjotuksensa Raivajalle, joka sen nyt on kustantanut kirjaksi.

Keittokirjan alkulauseessa Naisten Osuskoti lausuu muun muassa seuraavaa: "Pitemmän aikaa on ajan vaatiman, käytännöllisen, suomalaisen keittokirjan puute ollut hävittävässä."

"New Yorkin Suomalaisen Naisten Osuskoti katsoi velvollisuudekseen ryhtyä toimien tämän epäkohdan poistamiseksi, ja toivoo Osuskoti nyt, kun sen työn tuloksena tämä kirja ilmestyy, että se tulisi suomalaisten työväestöväestönsä avuksi, oppaaksi ja hyväksi toveriksi."

"Kirjan ovat avustaneet lukuisat tottuneet keittäjät, jotka antamallaan ohjeilla ovat kokeilleet useita vuosia. Ohjeet on koetettu saada mahdollisimman usua ja oimintakeisia. Myöskin on silmällä pidetty, että tämä kirja olisi hyödyksi tarjooille, jotka tähden on liitetty suur määrä mahdollisimman hyviä salaattiohjeita."

New Yorkin Naisten Osuskodin nimi kirjan tekijänä, laatijana, lienee tarpeeksi vakuuttavaksi jokaiselle, että tämä kirja on tarkotustaan vastaava. Siellähän ovat ne kokonaiset keittäjämme löydettävissä ja Amerikan rikkaimpien perheiden ruuanvalmistajia. Heillä kokemus on perusteella on tuntemus näistä asioista. Kirjassa tekijän lausuntojen perusteella enkin paljon aivan yksityisiä miljöönien ostamia valmistusohjeita, joita ei ole missään keittokirjassa kustannettu, mutta jotka luonnollisesti ovat joutuneet keittäjien tietoon, jotka taas kokemuksensa perusteella ovat ohjeita antaneet Naisten Osuskodin käytettäväksi tätä kirjaa kustantamista varten.

Mitä käytännölliseen puoleen tulee, niin siinäkin on otettu suuri askel eteenpäin. Selostukset ruuanvalmistamisesta on annettu yksinomaan suomenkielillä. Jokainen englanninkielistä taitamatonkin saa käsityksen miten ruoka on valmistettava. Miina Wallin keittokirjassa on ohjeet englanninkieliset ja sekin tähden epäkäytännölliset suomalaisille. Aineet on mainittu aina kunnollisella kielellä, joten niissä ei voi tulla sekaannusta. Kun tavarat kaikki tunnetaan tällä englanninkielisellä nimityksellä, niin on tässä suhteessa välttämätöntä tuntea tilassa ja käyttäessä nämä oikeat nimetykset. Tästä huolimatta ova aineiden nimet annettu myöskin suomenkielillä.

Tällä keittokirjalla on oikeastaan kaksi tarkotusta. Ensimmäinen se on ammattikirja keittäjiä ja palvelustyttöjä varten. Ei kaikilla suomalaisilla palvelustyttöillä ole ollut tilaisuutta käydä keittokouluun ja siten saada perusteellista opetusta tällä alalla ja täällä he kumminkin joutuvat työksensä ruokaa valmistamaan. Kirjaimme on heille olevat suurena apuna, ja oikeastaan välineenä, jonka avulla ainoastaan he voivat tassa tehtävänsä onnistua. Kun on kysymys kokeista keittäjistä, niin heille on kirjaimme aivan välttämätön. Ei milloinkaan ole hian oppineita. Sitä monella keittäjällä on vielä oppimisen varaa ja sitä voivat saada tästä kirjasta. Kuten sanottu, on tässä parhaimpien keittäjien monivuotiset kokemukset yhdistettyinä. Onhan kirjaimme saanut alkunsa juuri näiden keittäjien itsensä tuntemasta tarpeesta ja halusta antaa kokemukseensa toistenkin työväestönsä auttamiseksi. Tässä heidän kokemukseensa ovat toinen toistansa auttamassa.

Kirjaimme ei kumminkaan ole yksinomaan valmistettu ammattilaisia varten. Onhan luonnollista, että näin täydellisessä kirjassa on paljon yksinkertaisempikin ohjeita, sellaisia, jotka ovat omiaan tavallisille suomalaisille työväestönsä emännille ainoan kuin vanhemmillekin. Työväestönsäkin on pyrittävä ylöspäin tāsākin suhteessa. Oppi ei ojan kaada. Paljon puutteellisuksia on olemassa monessa perheessä, miten osataan järjestää asiat niin, että saadaan välistä aineista mahdollisimman maukasta ruokaa ja että ei mene ruokatarpeita pilalle, vaan että kaikki voidaan edullisesti käyttää. Tässä kirjassa annetaan paljon ohjeita näistäkin kysymyksistä. Kirja voi maksaa hiutansa kovin lyhyessä ajassa. Lyhyesti sanottuna voimme sanoa, että tämä keittokirja on välttämätön kapine kaikissa perheissä ja kaikille palvelustyttöille.

Kirjan koko on 320 sivua ja hinta vaan sama kuin on ollut sillä tunnetulla Miina Wallin kirjalla, nimittäin \$1.50, huolimatta siitä, että tämän kirjan hinnat olisi oikeastaan pitänyt olla enemmän kustannuksien verrattuna, sillä sen valmistamiseen on pantu niin suurta huomiota. Samoin kaikki kustannukset tänä päivänä ovat korkeimmat. Emme kuitenkaan tahdo antaa tilaisuutta kenellekään sitä aiheutotakaan huomautusta tehdä, että kirja olisi hinnalla pilattu. Toivomme että hinnan halpuus edellyttää ensimmäisen painoksen pikaista loppuunmyyntiä.

Asiamiespalkkio tavallinen.

TOVERI

Box 99

Astoria, Ore.

Toveri Box 99, Astoria, Ore

Olkaa hyvä ja lähettäkää allekirjottaneelle heti ensi postissa ..... kpl. KEITTOKIRJAA.

Maksuksi mukaan liitän ..... dollaria ..... senttiä.

Nimi .....

Osoite .....

kä suinkin oli mahdollista kiireessä saada, vaan henkemme oli kalliimpi kaikkea muuta. Niin me lähdimme pakomatalle ensimmäistä satamakaupunkia kohti, josta oli mahdollisuus päästä tälle puolelle valtameren. Kärsimme vilua ja nälkää vaan eteenpäin oli päämäärämme, kunnes olimme matkustajalajavassa varmassa turvassa sen keinuessa aalloilla."

"Aiotteko mennä takasin kotiin?" kysyin.

"Kyllä joskus, vaan en tiedä, koska, sillä turkkilaiset yhä edelleen hallitsevat ei ainoastaan o-

massa maassaan, vaan vieläpä he ulottavat valtansa etemmäksiin. — Taivas yksin tietää kuinka monta tuhatta nuorta tyttöä he vuosittain uhraavat, ostavat ja myyvät, kuten turuiksi vietävää karjaa —"

En tiedä, mitä hän sanoisi nyt, jos tapaisin hänet, sillä ehdottomasti on sota saattanut paljon muutoksia tässäkin suhteessa, vaikka ne tuhannet ja miljoonat nuoret tytöt, jotka turkkilaiset haaremit ovat holveihinsa haudanneet, eivät koskaan tule takaisin ja eivät niin monelta tykkäänä uhotuksiin.